

Protocol

dalla seduta dil cussegl da vischnaunca,
gievgia, ils 19 da november 2015, allas 20¹⁵- 23²⁰
en casa communal

Presidi: Edgar Durschei
Livio Zanetti

Actuar: Ervin Maissen

Presentes:

a) Cussegl	Christoph Berger
Armin Berther
Silvio Candinas
Adrian Deflorin
Edgar Durschei
Rita Huonder-Tenner
Wendelin Jacomet	Jordana Lozza- Desax
Armin Manetsch
Flavio Murer
Adrian Pally
Alfred Spescha
Rico Tuor
Livio Zanetti
b) Suprastonza
communal	Francestg Cajacob
Madlen Deflorin-Spescha	Cecilia Maissen-Desax
Roger Tuor
c) Cumissiun da
gestiun	Manfred Caviezel	Beat Hosang
d) Referents	Andri Hendry (canzlist communal)
Ervin Maissen (menader survetschs tecnics)	
e) Perstgisas	Adrian Bigliel	Iso Mazzetta
f) Hosps	1 persuna	

“Sunter la davosa seduta dil cussegl da vischnaunca, nua che nus essan sin fundament d’ina moziun da cusseglier Flavio Murer vegni informai davart la situaziun finanziaria dalla vischnaunca, ha giu liug sin giavisch dil cussegl, ils 28 d’october ina radunonza d’informaziun per la populaziun. La suprastanza communal ha informau quella sera la populaziun tuttina sco quei ch’il cussegl era vegnius informaus. Ord las retschas ha ei dau negin che ha priu il plaid per sbassar il pei da taglia. Para che la promptadad ei cheu da pagar dapli sche la situaziun finanziaria ei buca legrevla denton era sche la purschida constat. Tuttina ha ei dau votums critics ch’admoneschan dad haver en mira ils cuosts.

Ils 11 da november ha giu liug in’informaziun davart la revisiun parziala dalla planisaziun locala. La votaziun all’urna ha liug ils 29 da november. En quella votaziun va ei per bia per nossa vischnaunca. Ei vegn scaffiu las premissas per il svilup dil turissem e dil commerci per ils proxims onns. Nus stuein esser aviarts e far tut il pusseivel per garantir in svilup persistent. Sche nus fagein buca ei, spetgan gia auters cun mauns aviarts. Nus stuein sviluppar nossa vischnaunca vinavon ella direcziun d’in center regiunal. Sche nus semiein e durmin, il proxim center regiunal Glion fa buca ei. Leu vegn baghegiu habitaziuns e habitaziuns e la zona d’industria crescha leu ad in crescher. Tut la purschida dalla Regiun Surselva vegn centralisada a Glion. Cu la scola da tgirunzas ei vegnida dislocada da Glion a Cuera han tuts selamentau che quei havessi mai astgau succeder. Ei vegni centralisau e tratg naven plazzas da lavur ord las regiuns. Tgei fa denton la Regiun Surselva, centralisescha tut a Glion e tila naven plazzas da lavur da Mustér. Cheu stuein era dar ina clar d’entellir che nus essan buca cuntents cun quei. Gest sche la purschida dalla Regiun Surselva vegn baghegiada ora, s’auda ei che era plazzas da lavur vegnan a Mustér. Il medem era cun las plazzas da lavur dil program San Gottardo 2020 che duess segidar a sviluppar las 4 regiuns entuorn il Gotthard. Daco ein quellas plazzas a Glion e buca a Mustér ni Sedrun?

Avon in onn ha il president dil cussegl detg a caschun dalla radunonza per il tractament dil preventiv ch’ei seigi gartegiau allas vischnauncas da Tujetsch e Mustér da semetter comunablamein sin viadi cun ina nova lescha da turissem. Dapi lu ha ei dau bia disturbis en caussa e bia ei vegniu scret e detg. La davosa gada ei vegniu communicau ils 6 da november 2015 che la vischnaunca da Tujetsch vegni era a dar frs. 840’000.-- per il turissem igl onn 2016. Quei suenter ch’il cussegl da vischnaunca da Tujetsch ha giu returnau il preventiv alla suprastanza communal, perquei che quel era vegnius presentaus cun ina contribuziun ad SDT da mo frs. 440’000.--.

Legrevlamein ei vegniu communicau oz che las pendicularas da Mustér ed Andermatt-Sedrun coopereschien egl avegnir cun tariffas coordinadas (Tarifverbund). Quei astga bunamein vegnir festivau sco sensaziun. Quei ei ina veglia pretensiun che vegn finalmein realisada. Ina caussa che dat curascha e lai crer che nus haveien contonschiu il funs dalla val.

In tema che vegn actualmein discussiunus fetg vast ei il project pil Parc Adula. L’auter onn ha liug la votaziun giudlunder. L’uniun Parc Adula viseta actualmein en siat dis siat loghens ed informescha la populaziun e rispunda las damondas. Restricziuns ein previdas mo ella zona da coc. La zona circumdonta ei cheu per tut quels che vivan en quella per saver nezegiar il num Parc Adula e far reclama cun lur products. Era cheu s’auda ei da far products cudischabels per in pli grond diember da persunas. Aschia survegn nossa contrada exemplarica in vestgiu resp. conturas tgiradas che carmalan la gliעד el parc.

Oz tractein nus il program d’actividad da nossa vischnaunca. Quei ei il manual ch’il cussegl dat alla suprastanza communal, la directiva tgei che duei vegnir priu a mauns en questa legislatura. Il 2016 ei il davos onn da quella legislatura. Ei astga perquei era vegnir ludau caussas exequidas, ei astga denton era vegnir communicau panzieris e quitaus ord la populaziun ni midau prioritads da projects ni priu si novas ideas.

Il preventiv 2016 fa buca gronda curascha. Quei havein denton era buca spitgau suenter il davos cussegl. Il motto da spargnar el quen current per aschia haver dapli daners per investiziuns stuein perseguitar vinavon. Muort il mudest cash-flow eis ei aunc bia pli impurtont dad ir entuorn precautamein cun ils mieds che stattan a disposiziun per investiziuns. Prioritad ston talas haver che han in nez durabel e che portan entradas. Tonaton ston era las autras investiziuns vegnir fatgas, denton dat ei leu denter minimal e maximal in grond spazi da semover. Ei gida nuot da cumprar in Porsche sch'ins sa buca pagar el. Ei va era cun in Fiat.

Preziadas cusseglieras e prezias cussegliers lein impunder ils daners aschia sco sch'ei fussen nos. Fagei las ponderaziuns che vus fageis per vus sez el mintgadi.

Dapi la davosa seduta dil cussegl da vischnaunca dalla perioda d'uffeci 2013/2016 ha Albert Leo Buholzer, naschius ils 21 da december 1942 e morts ils 16 d'october 2015 sesents a Mumpé Medel bandunau il terrester. Cun in bien patratg lein nus seregurdar dad el.

El ruaussi en pasch.

Fetg grond plascher hai jeu da comunicar 4 naschientschas dapi la davosa seduta dil cussegl da vischnaunca:

Lara Lutz, Via Run 12, naschida ils 12 d'october 2015, feglia da Nadja e Rico Lutz; Julia Urgast, Via Cons 3, naschida ils 8 da november 2015, feglia da Simona Candinas ed Andreas Urgast; Phileas Arvo Laurin Hensler, Via Cons-Sut 3, naschius ils 11 da november 2015, fegl da Nina Kadidja Hug Hensler e Bruno Hensler; Lena Joline Lutz, Via Salez 13, naschida ils 12 da november 2015, feglia da Helen e Roger Lutz.

Ad els in cordial beinvegni ed als loschs geniturs nossa cordiala gratulaziun.

La gliesta da tractandas ei vegnida tarmessa tier a temps. La suprastonza giavischa d'amplificar tala cun la tractanda:

3. b) Cunvegna da prestaziun globala Regiun Surselva (messadi nr. 35-2013/2016).

Cunquei ch'il suveran ha approbau ils 18 d'october 2015 ils statuts novs dalla Regiun Surselva, sto era vegnir dau alla Regiun la basa per luvrar. Tuttas expensas ein gia cuntenidas el preventiv niev. La cunvegna globala survarga denton las competenzas dalla suprastonza, aschia ch'il cussegl sto approbar tala. Sa enzatgi buca s'accordar cun quella amplificaziun ni vegn giavischau aunc autras amplificaziuns?"

Cunquei secloma la gliesta da tractandas sco suonda:

Tractandas:

1. Protocols nr. 24- e 25-2013/2016
2. Program d'activitad 2013-2016 (messadi nr. 33-2013/2016)
3. Preventiv 2016 (messadi nr. 34-2013/2016)
4. Cunvegna da prestaziun globala Regiun Surselva (messadi nr. 35-2013/2016)
5. Plan da finanzas (messadi nr. 34-2013/2016)

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Edgar Durschei

Ervin Maissen

Cussegl da vischnaunca 26/1-2013/2016

Seduta dils 19 da november 2015

1. Protocols nr. 24- e 25-2013/2016

President dil cussegl da vischnaunca

Ils protocols ein vegni tarmess tier per posiziun. Enteifer ils 5 dis fixai ei vegniu inoltrau neginas objecziuns.

Cusseglia Rita Huonder

Ella e cusseglier Armin Manetsch han en connex cul protocol nr. 24-2013/2016 tarmess tier sin giavisch lur texts agl actuar. Perquei giavischa ella ch'ìls auturs dils texts vegnan numnai separadamein e buca mo el tetel.

Suprastonza communal

Cunquei ch'ei setracta tier ils dus votums buca da propostas, ein ils dus auturs vegni numnai mo el tetel, denton buca el text. Tenor la pratica actuala fussen ils dus auturs normalmein gnanc vegni numnai.

Decisiun

Ils protocols nr. 24-2013/2016 dalla seduta dils 9 da settember 2015 e nr. 25-2013/2016 dils 9 d'october 2015 vegnan approvai senza midadas.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Edgar Durschei

Ervin Maissen

2. Program d'activitad 2013-2016 (messadi nr. 33-2013/2016)

Suprastonza communal

En num dalla suprastonza communal ed a basa dil messadi nr. 33-2013/2016 presenta il president communal Francestg Cajacob la fatschenta.

La suprastonza communal ha stargliau e surluvrau il text, aschia che quel duess esser pli surveseivels. Pigl ulteriur stat la suprastonza communal bugen a disposiziun

Discussiun generala

3.3 embellaziun dil vitg e concept da signalisaziun ed informaziun

Cussegl da vischnaunca

Il project progredescha mo plaun, cunzun el Vitg manca aunc il tschiel da bandieras. Las tablas d'informaziun ein realisadas ed ei manca aunc tscheu e leu entgins muossavias. Fuss ei buca opportun da cuntinuar els uclauns cul project, sch'ins vegn buca vinavon el Vitg?

El rom da quei project era ei denter auter previu da ponderar in diever per ils artgs dil mir da sustegn per liung dalla Via dalla Staziun. Eis ei gia previu enzatgei concret en quella caussa?

Suprastonza communal

Las tablas d'informaziun ein realisadas ed han anflau buna accoglientscha. Actualmein succedan las preparativas per realisar ils muossavias cun las sendas indicadas sin las tablas d'informaziun. Pertuccont il tschiel da bandieras han ins stuiu spitgar giu la purificaziun da proprietads avon ch'ins sappi cuntinuar. En connex cul project ei vegniu fatg igl atun amiez il vitg in muster da marcaziun. Ins vul perseguitar co quel secumprova duront igl unviern. Primavera vegn la vischnaunca ensemen cun la polizia da traffic ed igl uffeci da construcziun bassa a decider en tgei direcziun ch'ins sa semover. En quei senn ei il project aunc buca terminaus ed ils mieds previ pil project stattan a disposiziun per quel sco stau previu. Suenter ch'il project enteifer il vitg ei serraus giu schuber, san ins cuntinuar cun quel els uclauns.

Pertuccont ils artgs alla Via dalla Staziun dat ei aunc neginas propostas concretas. Denton vegnan quellas studegiadas en connex cun la realisaziun dalla secunda part dil project.

3.4 Center da sport e cultura (CSC)

Cussegl da vischnaunca

A caschun dalla seduta dils 16 da schaner 2015 ha il cussegl da vischnaunca el rom dalla tractaziun dil preventiv 2015 concediu in credit da frs. 185'000.-- per l'elaboraziun dil project cumplessiv ed in plan da finanziaziun per la sanaziun dil CSC. Tgei ei capitau entochen ussa e cun tgei cumparts astga la vischnaunca quintar davart dil cantun? Cun retardar

investiziuns necessarias semigliura la situaziun dil baghetg buca e la necessitad dallas investiziuns s'augmenta dad onn tier onn.

Suprastonza communal

Il project per la sanaziun dil CSC ei da muntada regiunala e perquei sa la vischnaunca quintar el rom dils mieds da promoziun reservai entras il cantun cun ina contribuziun cantunala vid ils cuosts d'investiziun. Denton giavischa il cantun per quei intent ina retschercha neutrala davart la purschida dil CSC sco era tgei ch'ei dumandau davart dil hosp. Sin fundament da quels resultats eis ei previu da menar atras la submitsiun per in project cumplexiv.

Ils disvaris davart la situaziun dalla destinaziun turistica han giu per consequenza ch'il cantun ha reteniu sia contribuziun da 50% vid ils cuosts per las retschercas supplementaras. In fatg ei ch'ins ha constatau differents munglaments vid il baghetg che ston vegnir sligiai immediatamein senza risguard sin evtl. resultats che sedattan entras il project cumplexiv. Cheu ein ins vidlunder da sclarir cugl uffeci per la protecciun civila, schebein ins sa quintar cun contribuziuns davart dil cantun.

Actualmein eis ei buca enconuscent cun tgei contribuziun che la vischnaunca astga spitgar davart dil cantun. Igl intent dalla suprastonza communal ei da disponer entochen primavera 2016 d'in project ch'ins sa suttametter per ina damonda da credit.

6.1 Traffic

Cusseglie Wendelin Jacomet

Cunquei che la decisiun en connex cul credit per la sanaziun dil stradun e dallas lingias da provediment entuorn la surbaghegiada Langini figurescha buca sin la gliesta da pendenzas, giavischa el ch'il conclus dil cussegl da vischnaunca davart la realisaziun dalla sbuccada dalla Via Gonda en la Via Lucmagn vegni menziunaus el program d'activitad.

Plinavon admetta el in compliment als survetschs tecnicos ed als voluntaris pil bien manteniment dallas sendas el decuors digl onn. Eis ei previu da cuntinuar cun la collaboraziun culs voluntaris? En quei connex menziunescha el ch'ei basegni sil tschancun denter Cufions e Vergera entginas remeduras.

Suprastonza communal

Sa s'accordar da completar il program d'activitad entras il conclus prius dil cussegl da vischnaunca en la seduta dils 11 da zercladur 2015.

"Da en ina secunda fasa incaricar la suprastonza communal d'instradar la procedura necessaria per ina expropriaziun (Enteignung) per la sbuccada Via Gonda ed il begl sin parcella 773. Plinavon giavischel jeu tier il rapport da gestiun ch'ei vegn rapportau sur dil stan dallas lavurs ed aschuntau talas en nossa gliesta da pendenzas."

La collaboraziun concernent il manteniment dallas sendas cun ils voluntaris ei secumprovada e vegn cuntinuada. Tenor pusseivladad sa quella collaboraziun era vegnir augmentada.

6.1.4 Cavardiras: Via da comunicaziun (meglieraziun funsil)

Cussegl da vischnaunca

Decida il cantun en connex cun la surdada dalla via da Cavardiras mo sin fundament dil diember da habitonts, ni dess ei arguments sco ina untgida segira en cass d'ina serrada dil stradun - da pretender ch'il cantun

mantegni vinavon la via? Ha la suprastanza communal gia intervegniu en caussa?

Suprastanza communal

Igl uffeci da construcziun bassa vesa en la via da Cavardiras negin'alternativa d'untgida el cass ch'il stradun stuess vegnir serraus. 2016 succeda puspei la retscherca davart il diember da habitonts entras il cantun. Sin fundament da quella retscherca eis ei da quintar ch'il cantun surdetti la via alla vischnaunca. En quei cass vegness la vischnaunca a procurar la colligiazion da Cavardiras sur Pardomat e l'actuala via da comunicaziun vegness lu mantenida sco via da cultivaziun. La vischnaunca vegn strusch a saver selubir duas vias sco colligiazion per Cavardiras.

6.4 Parcadis

Cussegl da vischnaunca

Il davos temps ha la vischnaunca publicau differentas gadas l'affittaziun da parcadis sutterrans a Sogn Gions? Cons dils 13 parcadis han saviu vegnir affittai entochen ussa? Co se presenta igl engaschi dalla vischnaunca en connex cun ils parcadis pil Center dil Vitg?

Eis ei gia vegniu ponderau d'installar pils parcadis dil CSC in'ura da parcar? Quei dess la pusseivladad da recaltgar entradas supplementaras.

Suprastanza communal

El parcadis sutterrann a Sogn Gions stattan actualmein 7 parcadis a disposiziun. Il tscheins pils parcadis ei vegnius coordinaus cun la Banca Raiffeisen ed ei vegnius reducius da frs. 140.-- sin frs. 120.-- per meins e parcadis. Ils parcadis el liber dil parcadis Center dil Vitg ein previ d'administrar entras la vischnaunca. Igl ei buca fixau definitivamein, schebein quei succeda cun ina zona blava ni entras in'ura da parcar.

Pli baul han ins menau discuers per installar in sistem da parcar pils parcadis CSC. Daco ch'ins ha lu desistiu d'installar in'ura ei actualmein buca enconuscent. A vesta dallas investiziuns ch'ina tala ura pretenda para ei denton pil mument buca indicau da far ina tal'investiziun. Denton eis ei pusseivel da repretender quella discussiun, schebein l'installaziun dad uras da parcar el CSC fagess senn.

6.5 Illuminaziun publica

Cussegl da vischnaunca

Eis ei da quintar el decuers digl onn 2016 cun ina damonda da credit en connex cul remplazzament dall'illuminaziun publica? Stat il credit en competenza dil cussegl da vischnaunca?

Suprastanza communal

Quei project ei gia in temps sin rucca. Denton vegn ei a sepagar che la vischnaunca ha spitgau cun la realisaziun. Las tecnologias novas han per consequenza in remarcabel respargn dil consum d'energia e dils cuosts da menaschi. Sco quei che la situaziun se presenta actualmein, duess il credit star en competenza dil cussegl da vischnaunca.

7.5.1 Val Acletta

Cussegl da vischnaunca

La suprastanza communal ha decidiu da sistir momentan quei project. Co vesa ei ora cun las contribuziuns ord il KEV e nua sesanfla il project oz sin la gliesta da spetga?

Suprastonza communal

Avon in onn sesanflava il project aunc sin plaz 184. El decuors digl onn ha Swissgrid revidiu la gliesta en quei senn che projects gronds vegnan priorisai. Sin fundament da quella midada ei il project vegnius mess anavos sin la gliesta e sesanfla ussa sil plaz 305. Senza las contribuziuns ord il KEV ei l'investiziun buca rentabla. Sistidas ein las retschercas en connex cul concept ecologic ch'ei fetg pretensius e custeivels.

7.6.1 Tualletta publica Mumpé Tujetsch

Cussegl da vischnaunca

Co eis ei previu da cuntinuar cun la tualletta publica a Mumpé Tujetsch? A vosta dalla gronda lavur egl uaul eis ei buca stau pusseivel d'exequir las lavurs entras il menaschi tecnic.

Suprastonza communal

D'ina vart prevedeva il preventiv 2015 negina posiziun per quell'investiziun e da l'autra vart han las lavurs egl uaul impediud da cuntinuar cul project. Davart digl uffeci da baghegiar vegn sclariu ensemen cun entgins mistergners ina sligiaziun cun in prefabricat che savess vegnir postaus sco tualletta publica. Ils cuosts leutier ein denton aunc buca enconuschents.

7.1.4 Sereneras Pardomat, Cavardiras e Madernal

Suprastonza communal

Ei a vosta dallas pretensiuns davart dil cantun, las investiziuns necessarias ed ils resultats da quella vart surstada che quella posiziun caschuna buca damondas. Tonpli che las consequenzas pils uclauns pertuccai ein graviontas en cass che la vischnaunca savess buca realisar las sereneras.

Cussegl da vischnaunca

Fuss ei pusseivel da realisar per quels baghetgs sereneras individualas, sco quei ei il cass tier baghetgs ordeifer la zona da baghegiar. Ei dat menaschis che ston pretractar lur auas piarsas (Spaltanlage) avon che quellas vegnan menadas ella canalisaziun e serenera. Fuss quei evtl. ina sligiaziun enstagl d'ina serenera?

Cura ei la davosa casa nova vegnida construida a Cavardiras?

Suprastonza communal

Da principi ei la vischnaunca obligada da procurar per las zonas da baghegiar per l'avertura e l'infrastructura necessaria. Perquei ei la vischnaunca obligada d'equipar quellas zonas da baghegiar cun sereneras ni da colligiar las zonas da baghegiar cun ina serenera. La damonda, schebein igl ei pusseivel da realisar enstagl dallas sereneras biologicas sereneras individualas stuess vegnir sclarida.

Tenor conclus dalla Regenza sa la vischnaunca buca lubir engrondaziuns da baghetgs da habitar ni baghetgs novs da habitar sche las sereneras vegnan buca construidas enteifer ils termins indicai entras la disposiziun dalla Regenza. La davosa casa ei vegnida construida ca. ils onns 1980 a Cavardiras.

8.1.2 Meglieraziun funsila

Cussegl da vischnaunca

La primavera 2016 ei previu la votaziun davart il credit brut pil project dalla meglieraziun funsila. Il project ei staus publicaus quest atun. Con lunsch ein las lavurs progredidas?

Suprastonza communal

Sin fundament dalla publicaziun ha ei dau in tschuat protestas. Las empremas uatgas han giu liug. En differents loghens eis ei pusseivel d'anflar sligiazions cun ils recurrents. Per part savessen quellas haver per consequenza ch'ils trasses dallas vias savessen vegnir optimai. Leu nua ch'ins anfla buca ina sligiazion vegn la cumissiun a prender posiziun per mauns dil departament. La suprastonza communal ei dall'opiniun ch'igl ei pusseivel da menar atras la votaziun dil pievel el decuors digl onn 2016 sco previu.

8.2.2 Vias d'uaul (preservaziun e reparaturas en cumbinaziun cun la meglieraziun funsila)

Cussegl da vischnaunca

La sligiazion ch'igl uffeci d'uaul tscherca en connex cun la construcziun d'ina avertura nova digl uaul dil Run para dad esser empau exagerada. Tonpli che quella fa forsa era buca la pli biala cumparsa ella cuntrada a vesta dalla ladezia previda. Fuss ina sanaziun dalla via existenta buca pli favoreivla? Tgei summa ei previda per la sanaziun dalla Via Run?

Suprastonza communal

La damonda davart ina contribuziun alla Via Run ei gia vegnida discussiunada pliras gadas. Ina contribuziun duessi esser previda ord ils daners stai destinai per las lavineras. En connex cuagl orcan Vivian ha la vischnaunca endrizzau in fondo per financiar consequenzas digl orcan. Denton ei buca vegniu definiu ina summa per la sanaziun dalla Via Run ni endrizzau in conto per quei intent. La suprastonza communal vegn aunc a sclarir inagada quella damonda, schebein ei dat ina formulaziun corrispudenta els protocols dil cussegl da vischnaunca.

Cussegl da vischnaunca

Pertuccont la formaziun dils habitadis ha la vischnaunca sviluppau in memorandum da baghegiar. Pertuccont la construcziun dallas vias d'uaul exista negin memorandum. La segirtad dil vitg gauda prioritad. Tuttina ei la damonda davart la fuorma e la dimensiun giustificada. Ei setschenta era la damonda davart ils tagls da lenna ch'ei succedi il davos temps sur il vitg.

Suprastonza communal

Senza disturbis ella cuntrada selai negina sligiazion realisar ni la via nova ni la sanaziun dalla via existenta. In ton dils tagls da lenna han stuiu vegnir fatgs en connex cul bau, auters ein succedi sin fundament dil vent e dalla neiv. La gronda part da quels tagls ein vegni replantai ils davos onns e specialmein era el decuors digl atun 2015.

8.3.3 Parc Adula

Cussegl da vischnaunca

Sin fundament dallas fusiuns da vischnaunca fan mo pli 17 enstagl da 20 vischnauncas part dil perimeter dil Parc Adula.

Pusseivladad da revegnir

0. *Activitad en general e renovaziun dallas structuradas*

Cussegl da vischnaunca

Tgei ponderaziuns ha la suprastonza communal fatg en connex cun reponderar las structuradas politicas cun integrar la populaziun ella procedura d'evaluaziun? Autras vischnauncas han denter auter installau ina direcziun che descarga la suprastonza communal e che ha la pusseivladad da prender spertas decisiuns.

Suprastonza communal

La vischnaunca da Mustér enconuscha dapi 2013 igl instrument dalla direcziun. Tuttina ein ils geraus occupai cun dabia lavur. La direcziun secumpona dil president communal, dil canzlist e dil menader dils survetschs technics. A caschun dallas elecziuns dat ei adina puspei discussiuns cura ch'ei va d'occupar ils sezs dils mandataris. La suprastonza communal less integrar pli fetg la populaziun el process da decisiun. Il contact cun la populaziun ei reducius e perquei less la suprastonza communal reponderar quella situaziun a liunga vosta.

Cussegl da vischnaunca

En connex cun differentas purschidas davart dalla publicitad duess ins ponderar d'introducir ina favur per la populaziun da Mustér enviars ils vischins d'ordeifer, cun motivar quellas vischnauncas da separticipar vid ils cuosts dall'infrastructura.

Suprastonza communal

Cun raschun vegn la vischnaunca da Tujetsch a tener cunterdretg, essend ch'era lezza vischnaunca dispona da menaschis cun cuosts che ston vegnir cuvretgs. Denton ha la vischnaunca da Medel signalisau ina certa promtezia en quella direcziun. La suprastonza communal ei vidlunder da sclarir collaboraziuns en quella direcziun era cun las vischnauncas engiuviars.

Cussegl da vischnaunca

Il reglament per la direcziun exista en lungatg tudestg. Fuss ei buca indicau ch'era quei reglament existess el lungatg uffical dalla vischnaunca?

Suprastonza communal

Suenter ch'il reglament ei entaus en vigur han ins vuliu mirar co quel secumprova. A vosta dil fatg che la suprastonza communal ei beindotada cun lavur han ins desistiu entochen oz d'ina translaziun e dau la prioritad ad autras lavurs. L'objecziun dad era translatar quei reglament el romontsch ei gisutificada.

Decisiun

Cun 14 encunter 0 vuschs e 0 abstenziuns pren il cussegl da vischnaunca enconuschientscha dil program d'activitad 2013 - 2016.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Edgar Durschei

Ervin Maissen

3. Preventiv 2016 (messadi nr. 34-2013/2016)

Sco usitau vegn la tractaziun dil preventiv presidiada entras il vicepresident dil cussegl da vischnaunca.

Suprastonza communal

En num dalla suprastonza communal presenta il president communal Francestg Cajacob la fatschenta. A basa d'entginas graficas fa el specialmein attents sin il svilup dils cuosts. En quei connex preveda il preventiv in augment surproporziunau (quen 2013 tiel preventiv 2016) specialmein tier la sanadad e tier las ovras socialas. Ina reducziun duess esser pussevla tiegl ambient e la planisaziun locala sin fundament d'entradas augmentadas ord las taxas annualas da canalisaziun e serenera. Tier l'economia eis ei da quintar cun ina reducziun dallas entras. Ina reducziun marcanta sedat ord las meinsentradas dils tscheins d'aua e la vendita d'energia.

Il preventiv 2016 cuntegn neginas reservas, ins ei sespruaus da spargnar leu nua che quei ei responsabel. Inagada dapli selai constatar che biaras expensas ein ligiadas. Muort l'ulivaziun da finanzas revedida eis ei grev da cumparegliar las posiziuns singulas. Sil pli tard igl onn 2017 eis ei previu d'introducir la cudischaziun nova tenor il HRM2. Quei fatg vegn el decuors digl onn 2016 a menar tier entginas adattaziuns.

President dalla cumissiun da gestiun, Beat Hosang

"Conform ad artechel 54 dalla constituziun communal e dil regulativ per la cumissiun da gestiun havein nus controllau il preventiv 2016. La cumissiun ha repassau il preventiv en tut ils detagls ed ha tschentau sias damondas alla suprastonza communal a caschuna d'ina seduta comunabla. Per mauns dil cussegl havein nus sco usitau rapportau a scret.

Nus essan pertscharts che tut ils cusseglers han studegiu las cefras en detagl ed aschia less jeu buca entrar memia profund el preventiv. Denton less jeu remarcar ina ni l'otra causa:

En general: Entras la situaziun economica actuala, sco era il fatg ch'il cantun surdat adina dapli buordis financials allas vischnauncas, eis ei da gronda impurtonza dad haver enta maun ils cuosts e da reponderar ni optimar mintga expensa. Vinavon promova ina buna collaboraziun intercomunala cun las vischnauncas vischinas las sinergias e consequentamein san era las expensas vegnir sbassadas.

Mo cun in bien cash-flow eis ei pusseivel da far las grondas investiziuns necessarias per ina buna prosperaziun futura da nossa vischnaunca.

Las expensas en las spartas sanadad e socialessen creschan ad in crescher e consumeschan aschia ina part dallas resursas financials. Quei era ord motiv che la vischnaunca ha da surprender dapli cuosts dil cantun. Quei fatg pertucca buca mo nossa vischnaunca, mobein era tut las autras. Gest las vischnauncas periferas ston dar ina cunterpeisa agl agir dil cantun.

Entras gl'alzament dallas taxas per la dismissa e purificaziun dall'aua sa la munconza ord il quen da quella sparta vegnir sbassada per rodund

frs. 200'000.--. Denton eis ei da remarcar ch'il quen da quella sparta ei buca equilibraus sco el stuess esser. Il surpli da cuosts munta aunc adina rodund frs. 143'000.--.

Tier il Center da sport e cultura savein remarcar ch'ils cuosts da pagas, scaldament ed electricitad ein vegni adossai allas diversas spartas e consequentamein ha il quen gudignau trasparenza.

Sper il preventiv 2016 ei la cumissiun da gestiun sefatschentada igl atun era aunc cun las taxas da turissem. Co sa la vischnaunca garantir che tut ils subjects da taglia ein tschaffai e che quels survegnan era in quen correct ? Entras intervestas cun las personas responsablas sco era entras ils acts disponibels havein nus saviu constatar che la procedura correspunda allas leschas vertentas.

Entras diversas fontaunas da datas (register da taglia, register da schazetgs, informaziuns entras l'AVS, annunzias da midada da maun) posseda l'administraziun communal ina buna basa per saver controllar las indicaziuns dils pagataxas. Las datas tschaffadas e purificadas ston vegnir controlladas sistematicamein e periodicamein per garantir ina facturaziun correcta e completa.

La lescha preveda era la pusseivladad per reduziuns e deliberaziuns. La suprastanza communal ha tractau 15 damondas per ina reduziun ni ina deliberaziun. Da quellas damondas ein 8 reduziuns e 2 deliberaziuns vegnidas concedidas. Tier las deliberaziuns setracta ei da cass ch'eran gia vegni deliberai tenor la veglia lescha. Tut las decisiuns dalla suprastanza ein documentadas e motivadas en detagl.

Per mauns dil cussegl savein nus rapportar che la procedura da facturaziun sco era da controlla funcziunescha per nosa cuntentientscha.

Sco davos less jeu el num dalla cumissiun da gestiun engraziar per la buna collaboraziun cun ils differents gremis duront igl onn ora."

Vicepresident dil cussegl da vischnaunca

Tenor art. 27 al. 2 dil regulativ da fatschentas ei il cussegl da vischnaunca obligaus d'entrar e tractar il preventiv. Il cussegl da vischnaunca sa menar ina discussiun generala.

Cuosts da personal

Cussegl da vischnaunca

Apparentamein ha il cussegl federal decidiu da strihar al personal dalla confederaziun pigl onn vegnent la carischia sco era ils ulteriurs alzaments da paga. La situaziun dalla vischnaunca ei buca meins lucrativa che quella dalla confederaziun. En quei senn fuss ei indicau da desister el cass dil personal da vischnaunca sin in alzament da paga.

Suprastanza communal

La suprastanza communal ei sefatschentada cun quella damonda. Pigl onn 2016 ei previu negin augment dalla carischia. Ils ulteriuras augments duein vegnir concedi sco previu. Ina buna part dils collaboraturs ein gia s'avanzai sisum la scala. Els ulteriurs cass pertucass quei specialmein ils collaboraturs cun las pagas bassas, perquei che sil sector da scola ha la suprastanza communal pusseivladads fetg restrenschidas. Desister digl alzament da paga fuss in schliet signal enviars ils singuls collaboraturs che prestan buna lavur.

Cussegl da vischnaunca

Ils collaboraturs duein vegnir tractai sin l'entira lingia tuttina. Ei fuss falliu da desister mo en singuls cass d'in augment dalla paga. En quei senn sa il cussegl s'accordar cun la posiziun dalla suprastanza communal.

Discussiun en detagl

Preventiv quen current 2016

Cto. 011.300.01 Cussegl da vischnaunca

President dil cussegl da vischnaunca

Propona d'alzar quella posiziun da frs. 1'500.-- sin frs. 2'700.--. Il fatg ch'el ha desistiu duront siu temps d'uffeci sin l'indemnisaziun pauschala duei buca haver vigur per siu successur.

Suprastanza communal

Sa s'accordar cun quella midada.

Cto. 020.316.00 Sistem d'EED

Cussegl da vischnaunca

Quella summa duei vegnir plafonada sin las expensas dils onns precedents.

Suprastanza communal

Tier quei augment setracta ei d'ina caussa unica che vegn puspei a sereducir pigl onn 2017. L'introducziun dil model da quen niev HRM2 preveda pil program cuosts da frs. 3'400.-- e lu cuosts da frs. 5'000.-- sco cuosts da support e da scolaziun. Aschinavon che la summa vegn strihada pigl onn 2016, sestauscha ella sigl onn 2017.

Cto. 021.318.01 Cussegliazion da baghegiar

Decisiun

Cun 12 encunter 2 vuschs e 0 abstenziuns decida il cussegl da vischnaunca da plafonar quels cuosts sin frs. 6'000.-- annualmein.

Cto. 021.318.02 Cuosts giuridics

Cussegl da vischnaunca

Ils cuosts giuridics paran bravamein aults. Setracta ei cheu aunc da cuosts che seresultan ord cass ch'ei buca serrai giu?

Suprastanza communal

Calcular quels cuosts pil preventiv ei empau sco da separticipar ad ina lottaria. La vischnaunca sto adina surprendre ils agens cuosts, era els cass ch'ella gudogna. El cass ch'enzatgi recuora tier la Dertgira encunter decisiuns dalla vischnaunca, ei ella avisada sil cusseglader giuridic.

Cto. 026.318.01 Taxas da tiarzas persunas

Cussegl da vischnaunca

Setracta ei cheu dallas expensas che la vischnaunca ha en connex cun cartas d'identidad, lubientschas per luvriers jasters etc. ...?

Suprastanza communal

Quellas expensas vegnan cumpensadas cun las entradas ord las taxas administrativas nua che la vischnaunca astga quintar ina pintga indemnisaziun per sia lavur.

Cto. 109.318.00 Revisiun schazetgs d'immobillas

Cussegl da vischnaunca

La davosa revisiun dils schazetgs ha giu liug avon ca. 5 onns e la proxima vegn ad haver liug ca. igl onn 2020. Da tgei taxas settracta ei cheu?

Suprastonza communal

Quella posiziun ei in segn ch'ei vegn aunc adina baghegiu en vischnaunca. La vischnaunca sto en connex cun mintga schazetg niev ni schazetg che vegn revedius separticipar vid ils cuosts dalla valetaziun.

Cto. 120.362.00 Curatella professiunala

Cto. 120.362.01 Uffeci da scussiun e concuors

Cussegl da vischnaunca

Da tgei posiziuns settracta ei cheu?

Suprastonza communal

Tier la curatella professiunala settracta ei pli u meins dall'antieriura ugadia ufficiala. Quei uffeci sempatscha da persunas basignusas. Actualmein s'augmenta la clientella ed aschia era ils cuosts pigl uffeci.

Tiegl uffeci da scussiun e concuors settracta ei d'in uffeci ch'ei vegnius suttamess alla Regiun Surselva. Entochen 2015 succedeva la finanziaziun entras igl uffeci circuital e la vischnaunca separticipava cun ina summa corrispundenta al deficit dil quen dil circuit.

Cto. 140.362.00 Cumpart cuosts Pumpiers Sursassiala

Cussegl da vischnaunca

Enviers il preventiv digl onn 2015 s'augmenta quella posiziun pulitamein. Sper la contribuziun vid igl autoscala niev sedat in'ulteriura differenza. Da tgei posiziuns settracta ei cheu? Cura ch'ins ha giu decidu la fusiun eran ins partius dil fatg che quella sparta possi sepurtar finanziamein.

Suprastonza communal

Suenter la fusiun han ins saviu reducir ils cuosts pils pumpiers. L'expensa cuntegn las contribuziuns agl autoscala sco era la cumpletaziun d'entgins depots en ils uclauns. Plinavon ei risguardau in alzament dallas schuldas che sa denton vegnir cumpensaus cun ina reduziun dil quorum da pumpiers.

President dil cussegl da vischnaunca

La cumpra d'in autoscala niev udess el quen d'investiziun e fuss d'amortisar sur il quen current. Ord siu pugn da vesta havess quella fatschenta basignau in messadi. El sustegn la cumpra dil vehichel, propona denton da cudischar quell'expensa sut il quen d'investiziun cun risguardar las amortisaziuns ordinarias.

Suprastonza communal

Sper las contribuziuns dil cantun vid igl autoscala san ins quintar supplementaramein cun in credit d'investiziun senza tscheins. Probabel vegnan ils cuosts ad esser pli bass che previu el preventiv. L'avertura d'offertas ha giu liug avon ca. 10 dis, actualmein cuora la procedura d'examinaziun e surdada.

Decisiun

Cun 13 encunter 1 vuschs e 0 abstenziuns decida il cussegl da vischnaunca da cudischar la cumpart dalla vischnaunca da Mustér vid igl autoscala el quen d'investiziun.

Cussegl da vischnaunca

Suenter che l'investiziun egl autoscala ei serrada giu, duei quella posiziun vegnir reducida sin la summa avon la cumpra digl equipment personal.

Cto. 140.318.03 Polizia da fiug

Cussegl da vischnaunca

Ein quels cuosts cudischai el dretg liug?

Suprastonza communal

Quels cuosts ein la cumpart dalla vischnaunca vid ils cuosts da prevenziun sil sector dalla segirtad encunter incendis. L'incarica vegn exequida oz entras l'assicuranza da baghetgs. La vischnaunca sto denton finanzia in cumpart dils cuosts d'administraziun.

Cussegl da vischnaunca

La summa previda pils pumpiers ei buca ina summa illusoria. Per saver ademplier las incaricas, garantir la segirtad da material, vehichels ed dils pumpiers ei igl importo budgetau indispensabels.

Cto. 160.311.01 Cumpra da material

Cussegl da vischnaunca

Cun ils beavers eis ei previu da remplazzar ils sacs da sablun. Fuss ei pusseivel d'etappar quell'investiziun? Ei quell'investiziun in summa necessaria?

Suprastonza communal

Las cartas d'intervenziun prighel d'aua prevedan da metter en funcziun sin ina lunghezia da ca. 300 m beavers. Aschinavon che la vischnaunca fa l'investiziun, metta l'assicuranza da baghetgs a disposiziun ulteriurs 100 meters. Il rest vegn subvenziunau cun 30%. Ils beavers lubeschan ina pli sperta intervenziun ch'ils sacs da sablun e basegnan considerablamein pli pauc personal.

Cto. 160.480.00 Prelevaziun ord fondo schurmetg civil

Cussegl da vischnaunca

En tgei altezia semova quei fondo?

Suprastonza communal

Il fondo dispona actualme in d'ina summa da biebein frs. 58'000.--. Il cantun decida en tgei cass ch'ei astga vegnir fatg diever dil fondo.

Vicepresident dil cussegl da vischnaunca

Il temps ei s'avanzaus pulitamein aschia che la cuntinuaziun dalla fatschenta vegn spustada sin la proxima seduta dil cussegl da vischnaunca che ha liug ils 20 da november 2015.

Informaziun

Suprastonza communal

Kai Hinrichsen ha visau la piazza sco meinascola sin la fin digl onn da scola 2015/2016. En siu stagl ha la suprastonza communal eligiu Roger Tuor che vegn a reducir siu pensum sco scolast per 50% per ademplier l'incarica dil meinascola. Kai Hinrichsen ei vegnius eligius sco scolast dil scalem superiu en ina piazza da 30-50%.

Pendenzas

Fatschenta/Sparta	Termin	Responsabel	Remarcas
Recav dil gudogn dalla cuminonza da maschinas forestalas Cadi	Ils 27 da fevrer 2015	Gerou Roger Tuor	
Priorisaziun dallas investiziuns, gliesta	Primavera 2015	Suprastonza communal	
Finanziaziun bus local Cto. 651.315.00 Cumpart interessenza turistica	Preventiv 2016 November 2015	President communal	Liquidau ils 9 d'october 2015
Informaziun dalla populaziun davart la politica da tgira	Ils 24 d'avrel 2015	Geroua Cecilia Maissen	
Survesta davart ils cuosts en connex culs donns d'uaul	Ils 21 d'uost 2015 Ils 9 d'october 2015	President communal Geroua Cecilia Maissen	

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Edgar Durschei

Ervin Maissen

Disentis/Mustér, ils 8 da december 2015

C:\Users\maissen\Documents\Vischnaunca\Cussegl da vischnaunca\cussegl da vischnaunca 2013-2016\Protocols\Cus0016_26.docx